

принципи і механізми державного регулювання галузі на користь розвитку схем державно-приватного партнерства, впровадження маркетингового і проектного підходу до реалізації регулятивних компетенцій влади.

Зміни в технологіях та механізмі управління туристичними підприємствами, нові форми взаємодії та співпраці між партнерами, які мають спільні ринки та активно впливають на виникнення й підтримання попиту на турпослуги, приводять до формування поля діяльності суб'єктів підприємництва, багатого на стратегічні інновації, з метою отримання максимальної вигоди всіма учасниками альянсу (чи корпорації).

Таким чином, у схемі, побудованій за принципом «дестинація (зріла чи нова) → турпродукт (відомий, новий)», чітко позиційовано, що навіть з невеликими, косметичними змінами, зрілий продукт дестинації може оновитися та попит на нього «ожити» під впливом нових форм реалізації, нових видів послуг, якості сервісу та інших факторів. Таке прагнення до самооновлення у турпродукту закладено «генетично», бо він як ніякий інший товар відповідає мінливим настроям та примхам споживачів відносно отримання задоволення (холістичного ефекту) від подорожі.

Список використаних джерел

1. Михайліченко Г. І. Інноваційний розвиток туризму : монографія / Г. І. Михайліченко. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. – 608 с.

***М. В. Мигаль, студентка**
Науковий керівник – **О. В. Тужилкіна, к. е. н., доцент**
Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет
економіки і торгівлі», м. Полтава
mygall95@gmail.com*

МОТИВАЦІЯ ПРАЦІ В СФЕРІ ТУРИЗМУ

На сьогоднішній день туризм є одним з секторів світової економіки, які найбільш швидко розвиваються. У сферу туризму входять турфірми, підприємства гостинності, транспортні підприємства. В них задіяно величезну кількість працівників і саме вони є головним ресурсом туристських організацій. Тому

слід враховувати, що в число чинників, що впливають на діяльність організації, включаються як економічні, так і соціальні, серед яких визначальне значення належить продуманій і збалансованій системі управління персоналом організації. Більш того персонал організації є основним ресурсом підвищення ефективності діяльності і досягнення лідируючого положення на ринку. Сфера соціально-культурного сервісу і туризму в цьому сенсі відрізняється особливо, так як це робота з людьми і для людей, що визначає додаткові вимоги до якості персоналу.

Необхідно пам'ятати, що запорука успішної і стабільної роботи полягає в умінні використовувати весь потенціал працівників. Для цього персонал повинен бути мотивованим у своїй діяльності. Отже, мотивація трудової діяльності займає одне з провідних місць в управлінні персоналом у сфері туризму.

Так як люди є основою всіх організацій індустрії туризму, саме їх зусилля надають найбільшого впливу на продуктивність і успіх організації. Зацікавленість у найкращому виконанні обов'язків з'являється під впливом зовнішніх і внутрішніх спонукаючих сил. Саме тому керівництво повинне замислюватися про необхідність впровадження і розвитку системи мотивації. Для того щоб скласти ефективну систему мотивації необхідно володіти чітким уявленням про особливості і мотиви поведінки працівників.

Найважливішими категоріями менеджменту є його суб'єкти та об'єкти. Суб'єктом менеджменту є той, хто здійснює управління, тобто менеджер. Об'єктом вважається те, щодо чого здійснюється управління, тобто в даному випадку персонал.

Ті ж об'єкти і суб'єкти задіяні і в побудові системи мотивації.

«Мотивація – це сукупність внутрішніх і зовнішніх рушійних сил, які спонукають людину до діяльності, і надають цій діяльності спрямованість, орієнтовану на досягнення певних цілей» [1, с. 528].

Мотивацію визначають, як прагнення працівника задовольнити свої потреби за допомогою трудової діяльності.

Ключовими в процесі мотивації є потреба, мотив і стимул. Потреба – стан людини, що створюється нуждою в предметах необхідних для його існування і спонукає його до активної діяльності. «Мотив – спонукальна причина, привід до тих чи інших дій, що робить вплив на поведінку людини» [2, с. 57].

Саме за допомогою мотивів можна направити працівника в потрібну для організації сторону, адже вони регулюють інтенсивність і межі його дій. Також мотиви спонукають працівників проявляти сумлінність, наполегливість, старанність і активність.

Стимули – всі наявні в розпорядженні керівництва організації матеріальні і нематеріальні цінності, які є значущими для персоналу (заробітна плата, премії, участь в управлінні, планування кар'єри, подяки, нагороди, привілеї, пільги, статус тощо).

Для більш чіткого розуміння відмінності між мотивами і стимулами варто сказати, що мотив висловлює прагнення людини отримувати певні, необхідні йому блага, а стимул і є ці самі блага. Тобто стимули спрямовані на те, щоб викликати дію певних мотивів.

«Стимулювання – зовнішнє спонукання, елемент трудової ситуації, що впливає на поведінку людини в сфері праці з метою спонукання його до ефективної трудової діяльності» [3, с. 116].

«Мотивування – серцевина управління людиною. Це процес впливу на людину для спонукання його до конкретних акцій за допомогою пробудження в ньому певних мотивів» [4, с. 16].

Для того щоб розробити ефективну систему мотивації для початку необхідно розібратися які саме чинники або мотиви є ключовими для мотивації трудової діяльності. Існують різні групи чинників, які визначають, що є найбільш цінним, важливим для людини. Як правило, на працівника впливають одночасно декілька чинників з різних груп і разом вони складають певний мотиваційний комплекс.

Найбільш поширеним є поділ чинників мотивації на зовнішні і внутрішні.

Внутрішні чинники мотивації: самореалізація, прагнення до творчості, здоров'я, спілкування, особисте зростання. Зовнішні чинники мотивації: гроші, просування по кар'єрних сходах, статус, визнання.

Також важливим є поділ на підтримуючі і мотивуючі чинники. Підтримуючі чинники: гроші, умови, обладнання, безпека, надійність. Мотиваційні чинники: визнання, зростання, досягнення, відповідальність і повноваження.

Підприємства індустрії туризму дуже інтенсивно використовують людські ресурси, тому їм особливо важливо приділяти увагу мотивації персоналу. Адже рівень і якість виконання роботи визначається не тільки здібностями персоналу, але і їх

мотивацією докласти свої здібності і розкрити свій потенціал. Мотивація праці спрямована на задоволення очікувань і вимог працівників організації. Як правило, очікування і вимоги працівників поділяються на три основні групи: економічну винагороду, внутрішнє задоволення працею і соціальні взаємини.

Найпоширеніший мотиваційний підхід заснований на задоволенні економічних потреб працівників. Однак в індустрії туризму матеріальна винагорода для більшості працівників є не єдиною, що істотно збільшує значення інших чинників.

Отже, можна зробити висновок що, мотивування праці є однією з найважливіших проблем, що стоять перед сучасним керівником у сфері туризму. Адже від того наскільки мотивовані працівники, залежить їх орієнтація на цілі організації, бажання їх досягати, забезпечувати необхідний результат. Це в свою чергу є основою для ефективної роботи організації загалом.

Також слід сказати, що організації у сфері туризму мають великий потенціал для мотивування працівників. При складанні системи мотивації для працівників соціально-культурного сервісу і туризму, слід враховувати особливості цієї галузі загалом і кожної організації зокрема.

Таким чином, при правильному використанні знань про процес і особливості мотивації менеджери туристських організацій можуть значно збільшити ефективність трудової діяльності і, отже, прибуток.

Список використаних джерел

1. Виханский О. С. Менеджмент : учебник / О. С. Виханский, А. И. Наумов. – 4-е изд., перераб. и доп. – Москва : Экономистъ, 2006. – 670 с.
2. Ильин Е. П. Мотивация и мотивы / Е. П. Ильин. – Санкт-Петербург : Питер, 2000. – 512 с.
3. Шапиро С. А. Мотивация и стимулирование персонала / С. А. Шапиро. – Москва : ГроссМедиа, 2005. – 224 с.
4. Уткин Э. А. Мотивационный менеджмент / Э. А. Уткин. – Москва : ЭКМОС, 2000. – 352 с.
5. Витвицька О. Реалізація мотивацій підприємницької діяльності (вітчизняний та зарубіжний досвід) / О. Витвицька // Регіональна економіка. – 2000. – № 1. – С. 127–132.